

Тема заняття: «Крилатий гість – янгол у світі фальші» за оповіданням Габріеля Гарсія Маркеса «Стариган із крилами»

Студенти повинні знати:

- віхи життя і творчості Габріеля Маркеса;
- новаторські принципи та прийоми створення фантастичної дійсності («магічний реалізм»);
- ідею оповідання «Стариган із крилами», мотиви поведінки персонажів, їхні характери;
- особливості зображення людського суспільства у творі;

Студенти повинні вміти:

- визначати жанр, ідею, проблематику оповідання «Стариган з крилами»;
- аналізувати характери головних героїв, мотиви їхньої поведінки.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Волощук Є. Зарубіжна література: Підручник для 11-го кл. загальноосвіт. навч.закл. – К.: Генеза, 2006. – с. 361-371.
2. Ковбасенко Ю.І. Світова література: Підручник для 11-го кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту). – К.: Грамота, 2011. – с. 198-210.
3. Світова література. 11 клас: Хрестоматія – довідник / Автор-упорядник І.Л. Столій. – Х.: Вид-во «Ранок», 2011. – с. 589-596

Допоміжна література

1. Пашенко І.Ю. Філософсько-етичний смисл зустрічі янгола з людьми // Все для вчителя. Інформаційно-практичний бюлетень. – 2010. - № 13-14.- С. 148-149.
2. Руденко В. І. Габріель Гарсія Маркес «Стариган з крилами» // Зарубіжна література . – 2011. - № 4. - С. 2-5
3. Стрельник С.С. Крила як символ духовного злету людини (компаративний аналіз оповідання Г.Г. Маркеса «Стариган із крилами»// Зарубіжна література в школі. – 2017. - № 21-22. – С. 54-56

Інформаційні ресурси

1. <https://dovidka.biz.ua/markes-biografiya-skorocheno/>
2. <https://www.ukrlib.com.ua/bio-zl/printit.php?tid=4315>

ПЛАН

1. Штрихи до портрету Габрієля Маркеса.
2. Магічний реалізм: творчий метод чи латиноамериканський спосіб мислення.
3. Композиція твору. Засоби комічного у ньому.
4. «Стариган з крилами»: хто він? Система образів твору.

Епіграф:

*Життя людини – це не те, що з нею сталося,
а те, що вона пам'ятає і як вона це пам'ятає...*

Г.Маркес

1. Штрихи до портрету Габрієля Маркеса

Літературний журнал

Сторінка 1-ша «Усі ми родом з дитинства...»

Габріель Маркес народився 6 березня 1928 року в провінційному колумбійському містечку Аракатака поблизу річки Магдалени. Батько майбутнього письменника був телеграфістом, доброю й чуйною людиною. Серед головних чинників та життєвих обставин, що визначили майбутній світогляд та коло творчих інтересів письменника, він згодом підкреслить благодійний вплив материних батьків, у родині яких він виховувався (його бабуся Транкіліна знала безліч неймовірних історій і була чудовою оповідачкою; дідусь Ніколас, полковник у відставці, ветеран громадянської війни 1899-1903 років — був мужньою і доброзичливою людиною), а також фантастичну атмосферу місцевості, де він жив, історія та побут якої були овіяні численними міфами та легендами.

Смерть діда у 1936 році змінила чудесний, часом фантастичний світ дитинства Гарсія Маркеса: він переїздить з рідної Аракатаки до міста Сапакіри, де вчиться в інтернаті. Саме тут спогади дитинства й туга за рідною домівкою спонукають хлопчика взятися за перо — він починає писати.

З 1946 року Гарсія Маркес (за наполяганням батьків), — студент юридичного факультету в Боготі — столиці Колумбії. Саме тут 1947 році виходить перше оповідання, хоча автор ще не має чіткої певності щодо майбутньої літературної кар'єри.

У 1948 році у зв'язку зі складною політичною ситуацією у столиці, Гарсія Маркес змушений покинути улюблене місто та переїхати до Картахени. Тут він ще деякий час займається юриспруденцією, але згодом переключається на

журналістську діяльність: 1950— 1954 роки — Гарсія Маркес — репортер з розділу хроніки. З 1954 року він знов у Боготі вже як журналіст.

Письменник давно мріяв побувати у Європі, і його мрія, нарешті, здійснюється: як кореспондент газети "Ель Еспектадор" Гарсія Маркес працює спочатку в Римі, а пізніше переїздить до Парижа.

Сторінка 2-га «Гнаний, але нескорений»

Перші літературні спроби Гарсія Маркеса належать періоду його навчання в інтернаті, де він пробує писати вірші й оповідання.

Вдруге юнак звертається до літератури з середини 40-х років, поєднуючи свої творчі пошуки з журналістикою. Втім, надто серйозно до своїх тодішніх занять літературою Гарсія Маркес ще не ставився.

Перші художні публікації Гарсія Маркеса справді не були вдалимими. Це насамперед стосується його повісті "Опале листя" (1951), в якій він змалював вигадане містечко Макондо, що нагадує реальне містечко його дитинства Аракатаку. Подальша його письменницька кар'єра зазнавала більше невдач, ніж успіхів. Маркесу було складно.

Письменницька слава приходить до Гарсія Маркеса в 1967 році, коли з'являється його роман "Сто років самотності", що мав неймовірний успіх, удостоєний Нобелівської премії і був поставлений критиками за глибиною ідейного задуму і рівнем художньої досконалості в один ряд із сервантесівським "Дон Кіхотом".

Сторінка 3-тя.

«Скільки років кохаю, а закохуюсь в тебе щодня»

Ліна Костенко

Письменник Габріель Маркес говорив, що його шлюб був звершений на небі. Він часто зазначав, що Господь поєднав його з дружиною задовго до того, як послав на землю. Для Габріеля Мерседес була коханням з першого погляду, для неї ж він був першим і останнім підлітковим коханням.

Вони зустрілися на танцювальному майданчику маленького містечка Сукре. Габріелю було 18 років, він навчався на юридичному факультеті і пробував себе у літературі. Граційна, 13-річна Мерседес здалася йому схожою на ластівку. Вони танцювали, розмовляли і до кінця вечора зрозуміли, що закохані. Невдовзі він зробив їй пропозицію, вона погодилася, і лише потім зрозуміла, що ще не закінчила школу. Повернувшись додому, Маркес пригадав, що вже бачив Мерседес уві сні. Той сон був віщим.

Потім було очікування довжиною в 13 років. Габріель шукав себе у мистецтві, писав перші твори. З Мерседес зі ці роки він зустрівся лише 7 раз, але вона чекала, ходила до школи, переписувалася з коханим. Дівчина ставала все вродливішою з кожним днем, багато юнаків до неї сваталося, але вона їм усім відмовила, за що у місті отримала прізвисько Пенелопа. Маркеса ж злі язика почали називали Одиссеєм. Що стосується такого довгого чекання, то Мерседес відповідала постійно так: *«Габріель чекав доки я виросту»*.

Через довгих 13 років вони нарешті призначили день вінчання. Сімейне життя було непростим. Мерседес виросла у багатій родині і їй потрібно було вчитися самостійно вести господарство, економити майже на всьому. З останнім пунктом вона справлялася блискуче, але прибирання і готування їжі Маркес на деякий час взяв на себе. Грошей у молодій родині не було, за журналістську роботу йому платили копійки. Потім народилося двоє синів. Лише згодом на світ з'явився роман, який приніс Маркесу світове визнання. Більше року чоловік не працював, він зачинився у себе в кабінеті, щоб писати твір, а працювала і сім'ю забезпечувала Мерседес. Вона також взяла на себе переговори з кредиторами. Маркеси винні були всім: починаючи з продуктових магазинів і закінчуючи господарями квартир, у яких вони знімали житло. Мерседес ні на що не жалілася: вона завжди вірила, що її чоловік – геній, і робила все для того, щоб він міг спокійно працювати.

Дуже скоро життя змінилося: Маркес отримав величезний гонорар за роман «Сто років самотності», став популярним, отримав Нобелівську премію. Письменник постійно повторював, що успіхом своїх книг завдячує Мерседес. Книгу «Кохання під час чуми» присвятив своїй дружині, а також постійно повторював: *«Мерседес – чума мого серця»*. За все сімейне життя (шлюб тривав 55 років) Мерседес дала всього 2 інтерв'ю, журналісти її переслідували, пропонували гонорари, вона від них ховалася. Жінка говорила: *«Ми багаті не розкішними будинками і грішми, а своїми прекрасними дітьми та почуттями. Чим більше ми живемо, тим сильніше закохуємося один в одного»*.

2. Магічний реалізм: творчий метод чи латиноамериканський спосіб мислення?

Щоб краще зрозуміти світобачення Габріеля Маркеса, звернемося до його вислову: «...Я – реаліст, адже вірю, що у Латинській Америці все можливо, все реально... і ця форма реальності може дати дещо нове світовій літературі».

Особливість твору – поєднання реалістичного і фантастичного, комічного і серйозного. Тому манеру письма Маркеса називають «магічним реалізмом». Даний термін складається з двох протилежних понять: - «реалізм» і «магічний».

курник. Отець Гонзага навіть в янголі знайшов конкурента і підбурював проти нього прихожан.

4. «Стариган з крилами»: хто він?

Головний герой твору - старенький дід, який упав обличчям у грязюку; такий старий і немічний; циркова звірина; рот беззубий; лисий череп; великі півнячі крила, обскубані та брудні; велика старезна курка, ніж людське створіння; надто схожий на земну людину. До нього люди ставляться, в першу чергу, з цікавістю, як до екзотичної тварини, насторожено, без душевного трепету, хоч вважають за ангела. Наявність крил доводить, що цей чоловік – ангел, також він терпить знущання, творить дива. Сусідка припустила, що він прилетів за душею хворого хлопчика родини Пелайо та Елісенди.

В селі йому живеться погано: він живе в курнику; на нього споглядають як на „циркову звірину”; за виставу беруть гроші, на які родина Пелайо перебудувала будинок на двоповерховий; „паломники” видирали пір’я, припікали залізом тіло.

Система образів твору.

- Хлопчик – це відображення жорстокого, хворого суспільства. Здавалося б, що дитина – це символ чистоти душі, без гріховності. Та він байдуже ставиться до появи гостя, грався у курнику і заразив старигана вітряною віспою. Хвороба дитини – символ неблагополуччя людства, яке хворіє на зло.

- Пелайо - втілення прагматизму, обмеженості поглядів.
- Елісенда – жадібність, користь, матеріальне переважає над благочесністю.

- Жінка-павук – символ деградації суспільства.
- «Розумна сусідка» -втілення самовпевненої сірості, яка прагне бути в центрі усіх. подій.

- Отець Гонзага – це обмежений чоловік, немилосердний священник без віри, невіглас.

- *Образи світу природи:* дощ – символ необхідності духовного очищення землі; морська стихія – бурхливе й суперечне життя; морський вітер – відчуття свободи; калюжа – уособлення життєвого бруду, життя без милосердя і доброти.

- Клітка, курник, дім з ґратами – обмеженість жалюгідного існування.
- Образ світу людей – модель людства. Поведінка людей підкреслює, що душі у них злі, черстві, грішні. Вони наглухо закриті для божественних істин. А

найстрашніше, що янгола сприймають за циркову звірину, яка за їжу виконує забаганки натовпу.

- Хвороба ангела – символ знехтування віри.
- Відновлені крила – символ духовного злету людини.
- Політ ангела – утвердження незгасності справжніх духовних цінностей, які не можна знищити.

Мотив крил є чи не найважливішим у творі. Це те, що підносить, дає змогу піднятися над буденністю. Крила – це символ духовного злету людини. Коли від нас відлітають ангели, то наше життя стає безнадійне і сумне, ми втрачаємо милосердя, чуйність, доброзичливість.

Стариган із крилами – це образ якогось дива (або дивака), що опиняється в людському світі (з його цінностями), і має бути тим світом поцінований. Те диво, яким був стариган з крилами, жодною мірою не відповідало узвичаєним стереотипам. Старий ангел – це втілення людської совісті, старіє він через гріхи людей. Ангел прилетів до людей, щоб нагадати їм про необхідність морального влаштування людства.

Твір має назву «Стариган з крилами», а не, скажімо, «Ангел з крилами», тому що йдеться про ставлення людей не до ангела, а до звичайної, дуже старої людини, яка вже безпорадна, нікому не потрібна. Якби ангел завис у повітрі: білий, чистий, красивий, то люди б реагували на нього, як на вищу силу.

Образ ангела – це втілення прекрасного, прагнення до високого ідеалу. На жаль, у сучасному світі, на думку колумбійського письменника, немає місця для ангелів. Люди не здатні сприйняти високі благородні істини, адже перебувають у полоні корисливості, розрахунку, байдужості. Однак, незважаючи на драматичне забарвлення, оповідання Маркеса не звучить приречено, безнадійно. Саме тому ангел не помирає, а, навпаки, одужує. У нього виростають могутні крила, і він відлітає у піднебесся. Чи повернеться він на грішну землю? Це запитання залишається без відповіді. Але письменникові та читачеві хочеться вірити, що повернеться... Повернеться тоді, коли люди стануть морально досконалішими.